

mine. Radioul a difuzat în mod special în această zi de sărbătoare un recital dedicat vieții și activității mele artistice, realizat de un om finăr, sensibil și talentat, criticul Julieta Țintea. Am trăit acea senzație teribilă și crinčenă când aveam premieră. Mi s-a oferit posibilitatea din nou, de astă dată pe calea undelor, să fiu aproape de public. Grație priceperii realizatoarei totul s-a desfășurat foarte natural, emoționant, adînc. Senzația de spectator la propriile tale spectacole este ciudată. Nu-ți mai dai seama că ești tu, personajele îți pătrund în suflet și în gînd. O șansonetă — cu ale cărei acorduri voi muri în suflet — mi-a reasus în memorie atmosfera unui timp, parfumul Bucureștilui inferbolic de care mă leagă atîtea amintiri. Am putut să petrec sublime momente revăzînd cu ochii minții prezențe cuceritoare ale scenei, care m-au marcat afectiv, uman și profesional: George Vraca, Nicolae Bălățeanu, Emil Botta, Mihai Popescu, Ion Iancovescu, Birlic, George Calboreanu, Mimi Botta, Tanji Cocea.

M-am simțit iar aproape, pentru o clipă, de vechea pleiadă strălucită de regizori ai Naționalului: Paul Gusty, Soare Z. Soare, Moni Ghelenter, Sică Alexandrescu, Ion Șahighian. Am fost alături de Liviu Rebreanu, care m-a invitat să viu în colectivul primei scene a țării, sau de Camil Petrescu, căruia îi datorez creația din Joița lui Caragiale. M-am întîlnit cu personaje din marile repertorii pe care le-am iubit foarte mult: Zoe, Arkadina, Claire Zahanassian, Doamna Maria, Mașa.

Am rețînit emoția cînd am pășit pentru prima oară în teatru și cînd în comisia de admitere la Institutul de Teatru se aflau: Lucia Sturdza Bulandra, Maria Filloți, Ion Livescu, Ion Manolescu. Am revăzut ființe dragi pe care le-am iubit nespun și care au dat un sens existenței mele educîndu-mi foarte multă căldură, dragoste și lumină — mama, Ioselina, și soțul, inginerul Camil Roger. Este ca și cum ar respira lîngă mine. Sînt aici, vorbim, călătorim împreună prin amintiri și călătoriile noastre sînt frumoase pentru că avem amintiri frumoase. A fost un cadou frumos.

Recitalul mi-a trezit pentru o clipă gîndul: oare toate astea au fost sau nu au fost? Și totuși au fost. Aceste dovezi de afecțiune și de prețuire mă copleșesc și viața mea continuă să aibă un sens.

Un sens și o viață care au dat viață și sens teatrului românesc, constituindu-se într-una din paginile de aur ale istoriei sale.

LUDMILA PATLANJOGLU

În mai toate dramele istorice ale lui Nicolae Iorga, în dramele lui Ion Luca (cu mare succes în *Femea Cezarului*), trecînd în *Despot Vodă* de Alecsandri de la Toroișen la *Boierul Tomșa*, dovedindu-se un interpret remarcabil al multor personaje din dramaturgia shakespeariană, de la Edmund (*Regele Lear*) la Actorul din *Hamlet*, de la Ford (*Veștile vesale din Windsor*) la Agamemnon, în primul spectacol românesc cu Trolus și Cresida (1936) în regia lui Soare Z. Soare, cu George Vraca și Elvira Godeanu în cuplul liric. A strălucit prin vervă în *Paharul cu apă de Scribe*, a «electrizat sala» în *Ospățul nebunilor* de Sem Benelli. A lucrat cu regizori de formații și stiluri diferite, de la Nottara la Paul Gusty, de la Ion Șahighian la Soare Z. Soare sau Ion Sava, de la Fernando de Cruciani la Sică Alexandrescu, Sanda Manu sau Horea Popescu. S-a integrat cu conștiințozitate și profesionalism în orientările teatrului românesc de după 1948, adaptîndu-se mai greu tendințelor spre naturalism și uniformizare, revenind în atenție în momente de regăsire a adevăratei teatralități, distingîndu-se în spectacole cu piese de Dürrenmatt (*Vizita bătrînei doamne, Romulus cel Mare*), Miroslov Krleža (*Domnii Glenbay*) sau de autori români clasici și contemporani, cu aceeași tinută elegantă ce-l evidențiază în orice împrejurare.

A fost societar clasa I al Teatrului Național.

A fost, mai ales, un actor care a ridicat arta cuvîntului la rangul unui adevărat cult, însoțind emisia nuanțată cu gestul adecvat ce înveștește și amplifică sensurile. «Înălțime și jest» — așa l-a definit un hîtru scornitor de porecle din lumea teatrului. Hîtrul nu băgase de seamă că, pentru Brancomir, la început a fost cuvîntul, a cărui cizelată și savantă rostire a făcut din el o prezență inconfundabilă pe scena românească. Nădăjduiesc că Fonoteca de aur a Radiodifuziunii păstrează ceva din inflexiunile acestei voci, care a modulată sonor figura Cidului lui Corneille.

MARGARETA BĂRBUȚA

AURELIA CAZACU

Discret, într-un mijloc de concediu, cu grija parcă să nu deranjeze, s-a furizat dincolo lepurășul Aurelia, Aiurella noastră, picătura aceea vie, concentrată, de pasune și drag de artă. Minisecretara literară a teatrului din Galați, de toți cunoscută, de toți iubită Aurelia Cazacu. Și teatrul gălățean, și teatrul românesc au rămas mai sărace cu un năzdrăvan, mai puțin cu unul dintre acei de orice în stare numai ca TEATRUL fără de care nu pot trăi să respire... Minuscula mea prietenă Aurelia Cazacu era unul dintre ei. Ne-am descoperit exact în urmă cu 20 de ani și am pus la cale posibilul meu debut ca regizor profesionist pe scena gălățeană. Ne-am îmbrățișat, lăcrimînd amîndoi, după două decenii (și numeroase lupte, și chiar cîteva izbînzii comune), atunci cînd se zvonea că urma să-i devin director. Aurelia știa, știa că ne strîngem în brațe pentru ultima oară și era copleșitor, era tulburător, era incredibil cîtă forță de nimeni bănuțită dovedea în fața marșii micuța, pasionată și uneori năstrușnic elurta noastră Aurelia. O mîngîiam pe cap, ca de atîtea ori după umiltoare și greu de uitat vizionări trecute, ca după atîtea premiere, unele izbutite, unele chiar biruitoare. Puneam la cale, pesămite, schimbările ce ne așteptau pe amîndoi și, deodată, Aurelia, rîzînd-lăcrimînd, mi-a spus: «Știu că mor, Adrian, mă întreb numai cît o să doară. Aftă... O liniște... o liniște care te obliga să-l lași omului toate cale rele și să-l gîndești cu mojușculă. Surprinzătoarea, sensibilă, devotată Aurelia ȘTIA, și te umilea și răscolea puterea ei în fața trecerii-petrecerii. Și după ce a trudit și luminat ani mulți Gala comediei de la Galați, după ce a suferit de atîtea ori pentru eșecuri drepte sau blamări necuvenite, părelnic vulnerabilă Aurelia, poartă de taină, pictoriță naivă de-adevăratelea, s-a prălins pe virful picioarelor, așa cum se strecura în penumbra repetițiilor, să nu deranjeze «procesul», s-a prălins, zic, în beznă veșnicului concediu. Tocmai acum.

ADRIAN LUPU

